

VÁZLATOK

XII. A hagyományos mezőgazdaság

A mezőgazdaságban dolgozók 90%-a a fejlődő országokban él → a világ összes mezőgazdasági termelési értékének 40%-át állítják elő.

Hagyományos mezőgazdaság

- nem/alig használnak gépeket
- nem/alig használnak műtrágyát
- saját ellátásra termelnek
- alacsony terméshozamok
- sok esetben a termelt mennyiség az önellátáshoz is kevés

önellátó gazdálkodás

- sokféle növényt termeszt
- élelmiszer előállításra korlátozódik a termelés
- legeltetés → nincs takarmánytermesztés

TALAJVÁLTÓ GAZDÁLKODÁS

égető-talajváltó gazdálkodás (*erdők felégetése → terület hasznosítása → kimerülés után újabb területek felégetése*) → trópusi esőerdők vidékére jellemző

- alkalmazkodás a természeti adottságokhoz
- néhány évig tartó növénytermesztés → **a teljes talaj kimerülés** a sokféle, különböző igényű növénytermesztés miatt **nem következik be**
- 2-3 év ugaroltatás → egyenlítői öv → sok csapadék → a talajerő pótlódik
- ha végkép kimerül a talaj (*népességszám növekedés → termelési mennyiség fokozása*) **égetéssel új területeket** vonnak be a termelésbe → csökken a természetes növénytakaróval fedett terület nagysága

talajváltó gazdálkodás

- termelékenyebb
- az ugaroltatás idejét nem szabad lerövidíteni → a növekvő népességszám ezt sokszor nem teszi lehetővé

ÖNTÖZÉSES-ÁRSZTÁSOS RÍZSTERMESZTÉS

- a hagyományos mezőgazdaság legbelterjesebb formája
- a nagy folyók völgyében alakult ki Kelet- és Dél-, DK-Ázsiában (Tigris, Eufrátesz, Indus, Gangesz, Jangce, Sárga folyó)
- rendkívüli vízigeny → **monszunesők** által öntözött vidékén alakult ki
- jellegzetes növénye a **rizs**
- fedezi a lakosság szükségletét (*évi 2-3-szori aratás*)
- nagyon nagyszámú élőlakó (ember) igényel
- kézi erővel: palántázás, ültetés, gyomlálás, aratás → sok embert foglalkoztat → nagy munkaráfordítás → magas termésátlag → **exportra** is jut
- 1-2 hektáros, elkerített, elárasztott területen folyik a termelés
- a száraz évszakban **búzát** vetnek ezeken a területeken

OÁZISGAZDÉLKODÁS

oázis sivatagi kút vagy forrás környékén kialakult termékeny terület

- a gazdálkodáshoz szükséges öntözővíz a **forrásokból**, **kutakból** származik
- Közel-Kelet, Észak-Afrika, Közép-Ázsia területeire jellemző
- önellátás
- árpa, köles, gyapot, rizs, zöldségfélék, datolya
- **folyam menti oázisgazdálkodás:** *Egyiptom, Nílus mente*

NOMÁD PÁSZTORKODÁS

- a Föld száraz tájaira jellemző (szavannák, füves puszták, félsivatagok, tundra, magashegységek)
- igénytelen állatok tartása (juh, kecske, teve, rénszarvas)
- kizárólag a természetes növénytakarót használják
- a pásztorok vándorolnak a nyájukkal
- feltétele a nagy legeltethető terület → növénytermesztés területigénye nő → pásztorkodás kiszorul a növénytermesztés által használhatatlan területekre → Száhel-övezet (Szahara és Szudán határvidéke = sivatag és a szavanna találkozásán kialakuló félsivatag)
- országhatárok, közlekedési útvonalak megváltoztatta a nomádizmus megszokott útvonalát
- Közel-Kelet, Észak-Afrika, Közép-Ázsia területein igyekeznek a nomádok letelepítését ösztönözni
- Kanadában, skandináv államokban (eszkimók) a nomádok természetes életkörülmények biztosítása a cél